

POVEĆANJE RAZUMIJEVANJA
KLIMATSKO-ENERGETSKE POLITIKE EU
I NJENOG UTJECAJA NA SVAKODNEVNI ŽIVOT

10 PITANJA

O EU FONDOVIMA
NAMIJENJENIM
ZAŠTITI KLIME
I ENERGETICI

Potrošnja fosilnih goriva danas predstavlja najveću prijetnju očuvanju klime i sprečavanju klimatskih promjena. Zaštita okoliša, prvenstveno klime, predstavlja jedno od najvažnijih pitanja današnjice, a s tim je neraskidivo vezan i razvoj energetike.

Imajući na umu da je najjeftinija energija ona koja nije potrošena, te da su zalihe fosilnih goriva ograničene i da njihova tržišna cijena raste, ulaganja u energetske učinkovitost i obnovljive izvore te projekte koji se njima bave, prepoznaju se kao prioritetna.

U cilju omogućavanja niskougličnog razvoja, državama i tijelima državne uprave, poduzećima i poduzetnicima, sveučilištima i institutima i svim ostalim zainteresiranima, na raspolaganju su različiti izvori sredstava za financiranje projekata koji tome doprinose. Kako niskouglični razvoj omogućava očuvanje okoliša, gospodarski rast i otvaranje novih radnih mjesta, vrlo je širok spektar mogućih tema projekata i mogućih korisnika sredstava.

Ovdje su navedena najčešća pitanja vezana za bespovratna sredstva Europske unije, kao i izvori dodatnih informacija. Nadamo se da će Vam informacije biti korisne te da će ova brošura biti Vaš prvi korak ka uspješnom korištenju fondova koji su nam raspolaganju.

1. ZAŠTO TRAŽITI BESPOVRATNA SREDSTVA EU, VEZANA ZA KLIMU I ENERGIJU?

Najvažniji razlog zašto zatražiti bespovratna sredstva je taj što ćete uz pomoć tih sredstava lakše i brže realizirati svoju projektnu ideju. Sve ljudske aktivnosti povezane su s trošenjem energije, a sredstva iz fondova vezanih za klimu i energiju uložiti će se u energetska učinkovitost i obnovljive izvore energije, u svim sektorima – od prometa, preko poljoprivrede do turizma.

Razni fondovi EU nude mogućnost financiranja aktivnosti vezanih uz promociju obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, obrazovanje o tim temama, kao i potpore infrastrukturnim promjenama i zahvatima. Provedba aktivnosti koje rezultiraju smanjenjem potrošnje energije te povećanjem svijesti o važnosti okretanja ka obnovljivim izvorima energije i učinkovitim rješenjima izravno doprinosi borbi protiv klimatskih promjena te pozitivno utječe na lokalno gospodarstvo i kvalitetu življenja. Ukoliko imate projektnu ideju koja doprinosi smanjenju emisija stakleničkih plinova i u javnom je interesu, daleko ćete je lakše realizirati ako u proračun možete uključiti i dio bespovratnih sredstava EU. Nadalje, u okviru projekata koje financira Europska unija velika se pažnja posvećuje vidljivosti projekata i prijenosu iskustava u druge regije ili države, što će doprinijeti prepoznatljivosti Vaše organizacije i omogućiti joj dodatnu promociju.

SAZNAJTE VIŠE na www.europa.eu/about-eu/funding-grants/

2. ŠTO SE MOŽE FINANCIRATI IZ EU FONDOVA, VEZANO ZA KLIMU I ENERGIJU?

Europska unija odlučila je smanjiti emisije stakleničkih plinova do 2050. godine za najmanje 80% u odnosu na razinu iz 1990. godine. Kako je to jedan od osnovnih razvojnih prioriteta, zemljama članicama su na raspolaganju znatna sredstva za ulaganje u projekte i programe koji će omogućiti buduća smanjenja emisije stakleničkih plinova. U energetici, prioritetne teme su energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije, od podizanja razine svijesti opće javnosti i specifičnih ciljnih skupina, preko formalnog i neformalnog obrazovanja pa do uključivanja svih zainteresiranih u osmišljavanje i provedbu javnih politika te jačanja kapaciteta nadležnih institucija.

Proračun Europske unije najvećim se dijelom puni iz proračuna zemalja članica i u stvari predstavlja novac poreznih obveznika – građana EU. Zbog toga se iz fondova EU financiraju projekti i aktivnosti koji su u općem interesu i u skladu s razvojnim prioritetima i strategijama te doprinose boljitku svih građana ili pojedinih prioritetnih ciljnih skupina, čija bi provedba bez potpore bila upitna. Zato je nužno pokazati da predložene aktivnosti nositelju projektne ideje ne donose financijsku dobit te da se u okviru provedbe projekta koji se financira iz EU fondova neće generirati profit. Nadalje, iz EU fondova financirat će se projekti koji su u skladu s razvojnim ciljevima i prioritetima Europske unije, Republike Hrvatske ili regije u kojoj će se aktivnosti provoditi.

SAZNAJTE VIŠE na www.ec.europa.eu/clima/policies/roadmap/

3. KOLIKA SU SREDSTVA NA RASPOLAGANJU?

S obzirom na to da je borba protiv klimatskih promjena prioritet Europske unije, dogovoreno je da će se u tu svrhu potrošiti najmanje 20% ukupnog proračuna EU za razdoblje od 2014. do 2020. godine. Ukupan proračun EU za čitavo navedeno razdoblje iznosi oko tisuću milijardi eura, dok će se na sprečavanje, ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama potrošiti oko 200 milijardi eura.

Dio tih sredstava dodijelit će se putem natječaja otvorenih za natjecatelje iz čitave Europske unije, primjerice putem programa Horizon 2020 namijenjenog istraživanju i inovacijama ili programa Erasmus+ namijenjenog obrazovanju. U 2014. godini za Horizon 2020 namijenjeno je oko 9 milijardi eura, a za Erasmus+ više od 1,5 milijardi eura, ali treba imati na umu da je interes za navedene programe izuzetno velik i stoga je konkurencija žestoka.

S druge strane, dio sredstava EU namijenjen je izravno za provedbu projekata kojima je cilj približiti Republiku Hrvatsku europskim razvojnim ciljevima. Dostupna sredstva iz strukturnih fondova i Kohezijskog fonda koja će biti na raspolaganju Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2014. do 2020. godine iznositi će oko 8 milijardi eura, ali će preciznije informacije o planiranim aktivnostima i dodijeljenim iznosima biti dostupne nakon što Vlada RH s Europskom komisijom potpiše Partnerski ugovor i ugovori operativne programe, što se očekuje sredinom 2014. godine.

SAZNAJTE VIŠE na www.strukturnifondovi.hr/ i www.ec.europa.eu/budget/mff

4. IMAM PROJEKTNU IDEJU, KAKO JE RAZRADITI?

Projektnu ideju najbolje je detaljno razraditi nakon što se donese odluka na koji će se natječaj projekt prijaviti, na temelju ciljeva i prioriteta upravo tog konkretnog natječaja. Potrebno je najprije ustanoviti jesu li predložene aktivnosti u skladu s aktivnostima čija se provedba predviđa natječajem, i po potrebi ih prilagoditi. Ujedno treba voditi računa je li proračun potreban za provedbu aktivnosti u skladu s mogućim proračunom projekta, čiji je maksimalan iznos uvijek zadan natječajem. Nakon toga, dobro je razmotriti koji će se konkretan cilj provedbom predloženih aktivnosti ostvariti. Kad je definiran konkretan i specifičan cilj, treba razmisliti i pojasniti na koji će način predviđeni rezultati i ciljevi projekta dugoročno doprinijeti ciljevima natječaja na koji ga se prijavljuje. U razvoju projektne ideje nužno je razmisliti na koga sve njena provedba može utjecati, na temelju čega se definiraju ciljne skupine i na koji način će provedba aktivnosti predviđenih projektom na njih utjecati.

Sve navedeno uvijek je detaljno opisano u uputama za prijavitelje koji su sastavni dio svih natječaja u okviru EU fondova, a sva pitanja temeljito su razrađena u prijavnim obrascima. Osmišljavanje projektne prijedloga i ispunjavanje prijavnih obrazaca prilično je složeno pa je, ukoliko je moguće, dobro u nekoliko prijavi najprije sudjelovati kao partner, a ne glavni prijavitelj i pratiti postupak prijave projekta te na taj način steći iskustvo potrebno za samostalnu izradu projektne prijedloga. Ukoliko ne želite sami razvijati prijavu na natječaj za to možete angažirati i vanjsku pomoć.

SAZNAJTE VIŠE na www.asoo.hr/UserDocsImages/projekti/kapaciteti//Metodologija%20za%20izradu%20projektnih%20prijedloga.pdf

5. KAKO PRONAĆI ODGOVARAJUĆI IZVOR FINANCIRANJA?

Ujednačen gospodarski razvoj svih dijelova Europske unije, usklađen sa strateškim ciljevima za 2020. godinu, financiran je iz sljedećih fondova: Europski fond za regionalni razvoj (ERDF), Europski socijalni fond (ESF), Kohezijski fond (CF), Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD) i Europski fond za ribarstvo (EFF). Svi ti fondovi detaljno su opisani na Internetu, informacije na njihovim internetskim stranicama redovito se ažuriraju, a dostupne su i putem društvenih mreža. Ukoliko Vas zanima neki od navedenih fondova, najbolje je pratiti službene internetske stranice, profile na društvenim mrežama ili se preplatiti na mailing liste. Sredstva europskih fondova u Republici Hrvatskoj bit će dostupna u okviru Operativnog programa iz područja konkurentnosti i kohezije, Operativnog programa iz područja učinkovitih ljudskih resursa i Operativnog programa iz područja tehničke pomoći. Očekuje se da će se infrastrukturalna ulaganja moći financirati iz Operativnog programa iz područja konkurentnosti i kohezije, a da će tzv. „mekše“ aktivnosti – primjerice obrazovanje - biti podržane u okviru Operativnog programa iz područja učinkovitih ljudskih resursa te da će prva sredstva biti na raspolaganju u drugoj polovini 2014. godine. Neovisno o izvoru financiranja, natječaju na koji se projektna ideja prijavljuje i osnovnoj temi kojom se projekt bavi, dobro je imati u vidu da su niskougledni razvoj, energetska učinkovitost i veće korištenje obnovljivih izvora energije prioriteti Europske unije pa, ukoliko Vaša projektna ideja doprinosi tim ciljevima, vrlo je korisno to istaknuti u samoj prijavi. Održivom energetsom razvoju može se doprinijeti i aktivnostima koje se prvenstveno bave drugim temama, primjerice turizmom, zdravstvom, poljoprivredom, a u prijavnom obrascu to je dobro naglasiti kao dodatnu vrijednost projekta.

SAZNAJTE VIŠE na

www.ec.europa.eu/regional_policy i www.strukturnifondovi.hr

6. TKO SE MOŽE PRIJAVITI ZA FINANCIRANJE?

Općenito, EU fondovi otvoreni su za sve kategorije prijavitelja – od jedinica lokalne i regionalne uprave i samouprave, preko znanstveno-istraživačkih institucija, malih i srednjih poduzeća, sindikata, udruga itd. Ipak, pojedini natječaji uvode neka ograničenja pa je konačan zaključak tko se može prijaviti potrebno donijeti nakon što se temeljito prouče uvjeti konkretnog natječaja. U pravilu su ograničenja najstroža u pogledu organizacije koja je nositelj prijave, nešto je širi krug organizacija koje mogu sudjelovati kao partneri, dok na suradničke organizacije gotovo da nema ograničenja.

Propisani uvjeti mogu se odnositi na pravni oblik organizacije, minimalno razdoblje proteklo od registracije do datuma prijave projektnog prijedloga, minimalni proračun kojim je organizacija raspolagala u prethodnih nekoliko godina i slično. Ipak, svaka organizacija zainteresirana za prijavu projekta svakako će moći pronaći natječaj na koji se može prijaviti.

SAZNAJTE VIŠE na www.ec.europa.eu/contracts_grants/beneficiaries_hr.htm

7. KOLIKI UDIO DAJE EU?

U pravilu, iz EU fondova ne financira se ukupan iznos potreban za provedbu projekta već je dio sredstava potrebno osigurati iz drugih izvora. Postotak s kojim EU sudjeluje ovisi o uvjetima konkretnog natječaja, a obično se kreće od 50% do 90%.

S obzirom na to da ni pronalaženje manjeg dijela sredstava koji nedostaju nije uvijek jednostavno, naša je država uspostavila mehanizam sufinanciranja EU projekata iz nekoliko izvora. Za projekte koji se prvenstveno bave zaštitom klime i energetikom, najvažniji nacionalni izvor sredstava predstavlja Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti koji putem natječaja sufinancira provedbu projekata financiranih iz fondova Europske unije. Neovisno o temi projekta, važan izvor sufinanciranja je i Ured za udruge Vlade RH. On je prvenstveno namijenjen projektima čiju provedbu koordiniraju udruge građana, ali se i ostali koordinatori mogu prijaviti i dobiti potporu ukoliko u provedbi projekta sudjeluje neka udruga.

SAZNAJTE VIŠE na www.uzuvrh.hr i www.fzoeu.hr

8. MOGU LI SE PRIJAVITI SAMOSTALNO ILI MORAM PRONAĆI PARTNERE?

Definitivan odgovor na ovo pitanje potrebno je pronaći u uvjetima natječaja na koji će se projektni prijedlog prijaviti jer je u nekim slučajevima minimalan broj partnera zadan. Taj je zahtjev posebno izražen u natječajima za projekte koji se provode na međunarodnoj razini, za koje je u nekim slučajevima propisan i minimalan broj zemalja iz kojih je nužno uključiti partnere – obično iz najmanje tri države.

Neovisno o propisanim uvjetima natječaja, ciljevi kojima projekti trebaju doprinijeti često su postavljeni šire od uobičajenog spektra doprinosa jedne organizacije. U tipičnom projektu potrebno je obavljati stručne poslove vezane za temu projekta, raditi na vidljivosti i promociji projekta i projektnih rezultata te nadzirati provedbu aktivnosti i trošenje sredstava i o tome izvještavati nadležno tijelo. Valjano izvršavanje tako raznorodnih aktivnosti najčešći je razlog uključivanja većeg broja partnera. Dobro je pronaći projektne partnere koji se međusobno nadopunjavaju i povjeriti im zadatke u provedbi projekta, prema njihovim specijalnostima.

9. KAKO PRONAĆI PARTNERE?

Nakon što je projektna ideja u grubim crtama razrađena, može se utvrditi u kojim segmentima nedostaju neka znanja ili sposobnosti potrebne za valjanu provedbu svih predviđenih aktivnosti. Moguće je da će nositelju projekta za provedbu planiranih aktivnosti nedostajati neka stručna znanja pa je dobro u provedbu projekta uključiti partnera koji ta znanja posjeduje.

S druge strane, ukoliko nositelj projekta želi provoditi projekt u okviru teme kojom se bavi, ali u lokalnoj zajednici u kojoj nije uobičajeno aktivan, dobro bi bilo u provedbu projekta uključiti lokalnog partnera. Neovisno o tome koji profil partnera nedostaje u provedbi projekta, ključno za uspješnu provedbu projektnih aktivnosti je uključivanje pouzdanih organizacija. Preporuča se sklapanje partnerstava s organizacijama s kojima već postoji iskustvo u suradnji, ali ukoliko to u danim okolnostima nije moguće, nužno je pažljivo izabrati partnere, na temelju njihovih referenci, interesa i uobičajenog područja aktivnosti.

U okviru traženja projektnih partnera dobro je posjetiti tematska događanja o natječaju na koji se planirate javiti jer će tamo biti prisutni predstavnici drugih organizacija zainteresiranih za isti natječaj. Na Internetu postoje pretraživači organizacija zainteresiranih za određena područja i natječaje putem kojih također možete pronaći korisne informacije. Ne zaboravite registrirati svoju tvrtku jer će tako druge organizacije saznati za nju!

SAZNAJTE VIŠE na www.horizon2020projects.com/all-partner-profiles/ i www.ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/

10. KAKO PRONAĆI KONZULTANTA I KOLIKO KOŠTAJU KONZULTANTSKE USLUGE?

Ukoliko nemate iskustva s izradom projektne prijave, dobro je angažirati konzultanta jer će Vam njegovo iskustvo dobro doći u razradi projektne ideje, ispunjavanju prijavnih obrazaca i pripremi prateće dokumentacije. To je posebno izraženo prilikom prijave infrastrukturnih projekata i velikih međunarodnih projekata kad je ključno dobro poznavanje tehničke strane planiranih aktivnosti, odnosno specifičnih zahtjeva natječaja na koji se prijavljujete. Iskustvo konzultanta najbolje ćete procijeniti na temelju njegovih referenci – svakako zatražite detaljan uvid u njegove prethodne aktivnosti i uspjehe na sličnim natjecajima.

Svoju cijenu konzultanti definiraju na više načina: na temelju broja uloženi dana i cijene uloženi dana, na temelju fiksne cijene za pripremu projekta te na temelju planiranog proračuna projekta. Obično za veći planirani proračun konzultanti naplaćuju veću cijenu svojih usluga. Neki konzultanti naplaćuju relativno nisku cijenu za svoj angažman u okviru pripreme projekta, a postotak od ukupnog proračuna naplate tek kad projektna prijava bude prihvaćena – takvim ugovorom ćete osigurati veću zainteresiranost konzultanta za uspješnost prijave. Neovisno o načinu plaćanja usluga konzultanata, imajte u vidu da će dobro odabran konzultant doprinijeti kvaliteti prijave i uštedjeti Vam dosta vremena. Ipak, osnovne crte projekta koji želite provoditi morate postaviti sami ili u suradnji s konzultantom, niti jedan konzultant to neće moći učiniti umjesto Vas!

SAZNAJTE VIŠE na www.hgk.hr/wp-content/blogs.dir/1/files_mf/katalog_savjetodavnih_usluga_zajednice_poslovnih_savjetnika21.pdf

CLICK – Povećanje razumijevanja klimatsko-energetske politike Europske unije i njenog utjecaja na svakodnevni život (eng. Increasing the understanding of EU climate and energy policy and its impacts in everyday life) je projekt koji financira Europska unija putem program IPA INFO 2012, a provodit će se osamnaest mjeseci, počevši sa srpnjem 2013. Nositelj projekta je DOOR, uz partnere Forum za slobodu odgoja iz Hrvatske te Focus iz Slovenije.

Osnovni cilj projekta je podizanje općeg razumijevanja klimatsko-energetske politike EU i njenog utjecaja na svakodnevicu, prije i po pristupanju Hrvatske Europskoj uniji.

Specifični ciljevi projekta su:

- Informiranje građana o promjenama koje proizlaze primjenom klimatsko-energetske politike EU u Hrvatskoj
- Poticanje javne rasprave o utjecajima klimatsko-energetske politike EU na život u Hrvatskoj
- Povećavanje vidljivosti projekata financiranih sredstvima EU vezanim uz tematiku klimatskih promjena
- Informiranje i educiranje potencijalnih korisnika EU sredstava o mogućnostima korištenja raspoloživih EU sredstava za provedbu projekata iz područja energetike i klimatskih promjena

Pratite nas na

www.facebook.com/CLICK.Hrvatska

PARTNERI NA PROJEKTU

Društvo za oblikovanje održivog razvoja

www.door.hr

Focus

www.focus.si

Forum za slobodu odgoja

www.fso.hr

Projekt CLICK provodi se uz financijsku pomoć Europske unije i Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske. Za sve materijale nastale u sklopu projekta odgovorni su projektni partneri i ni u kojem se slučaju ne mogu smatrati službenim stavom Europske unije niti Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Za više informacija o EU: www.ec.europa.eu/croatia

Vlada Republike Hrvatske
Ured za udruge